

Titulació	Tipus	Curs
Llengua i Literatura Espanyoles	OT	3
Llengua i Literatura Espanyoles	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Amores Garcia

Correu electrònic: montserrat.amores@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i les obligatòries, haver adquirit les competències bàsiques, ha de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit.

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

"Textos de la prosa españoles modernos" és una assignatura oferida dins de la menció de Literatura espanyola que presenta l'estudi filològic i històric de l'evolució i el desenvolupament de la prosa durant el romanticisme i el realisme-naturalisme espanyol, atenent específicament a alguns subgèneres i autors seleccionats. En concret proporcionarà a l'estudiantat l'estudi, l'anàlisi i l'evolució de la novel·la espanyola des de la Revolució del 68 fins la crisi de Fi de segle. Durant les classes s'analitzen críticament quatre novel·les de Benito Pérez Galdós i Emilia Pardo Bazán, per tal que l'estudiant s'exerciti en l'anàlisi i comentari del gènere estudiat i es familiaritzi amb les tècniques i mètodes de crítica textual aplicats als textos filològics, així com l'aplicació de diverses metodologies de recerca en literatura espanyola.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma i en equip a fi d'assolir els objectius planificats en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura hispànica, de la teoria literària, de la llengua espanyola i la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Fer servir la metodologia i els conceptes de l'anàlisi literària tenint en compte fonts i contextos.
- Identificar els períodes, tradicions, tendències, autors i obres més significatives de la literatura en llengua espanyola en el seu context historicosocial.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconèixer les principals teories, temes i gèneres de la literatura en els diferents països de parla hispànica.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els trets de la narrativa espanyola del segle XIX.
2. Comentar un text tenint en compte les figures de pensament i d'expressió.
3. Contextualitzar històricament, socialment i ideològicament la producció literària de la narrativa espanyola del segle XIX.
4. Elaborar i presentar treballs acadèmics.
5. Elaborar resums o ressenyes de treballs acadèmics.
6. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
7. Fer servir les eines digitals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb l'estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
8. Fer servir les fonts tradicionals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
9. Interpretar críticament la bibliografia.
10. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte el seu context històric i social.
11. Justificar les característiques dels textos i períodes literaris objecte d'estudi en diferents tipus d'escrits acadèmics (exàmens escrits, treballs acadèmics, resums i ressenyes).
12. Reconèixer els principis de la disciplina d'estudi i les seves fonts principals.
13. Utilitzar la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
14. Valorar, a través de l'anàlisi de produccions literàries, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Després de la sessió inicial de presentació del curs, l'estudiantat seleccionarà, de comú acord, quatre de les vuit novel·les proposades al temari. Aquestes seran objecte d'anàlisi i avaluació al llarg del curs.

1. *La Fontana de Oro* y la novel·la realista.

2. La novel·la ideològica.

1. Pérez Galdós, Benito, *Doña Perfecta*

Ed. de Ignacio Javier López, Madrid, Cátedra (Letras Hispánicas, 425), 2019.

2. Pérez Galdós, Benito, *La familia de León Roch*

Ed. de Íñigo Sánchez Llama, Madrid (Letras Hispánica, 546), 2003.

3. La novel·la del realisme-naturalisme.

3. Pardo Bazán, Emilia, *La Tribuna*

Ed. de Benito Varela Jácome, Madrid, Cátedra, 1989.

4. Pardo Bazán, Emilia, *Los Pazos de Ulloa*
 Ed. de M^a de los Ángeles Ayala, Madrid, Cátedra (Letras Hispánicas, 425), 1997.
 Ed. de Ermitas Penas, Barcelona, Crítica (Biblioteca Clásica, 111), 2000.
 Ed. de Montserrat Amores, Teresa Barjau y Rebeca Martín, Vicens Vives (Clásicos Hispánicos, 35), 2015.

5. Antologia de contes seleccionats per la professora.

4. La crisis del modelo realista en la década de los 90.

6. Pardo Bazán, Emilia, *Insolación*
 Ed. de Ermitas Penas Varela, Madrid, Cátedra (Letras Hispánicas, 520), 2001.

7. Pérez Galdós, Benito, *Tristana*
 Ed. de Montserrat Amores y Agustín Sánchez Aguilar, Barcelona, Vicens Vives, 2003.

8. Pérez Galdós, Benito, *Misericordia*
 Ed. de José Carlos Mainer, Barcelona, Vicens Vives, 2007.
 Ed. de Gregorio Torres Nebrera, Barcelona, Debolsillo, 2002.
 Ed. de Luciano García Lorenzo, Madrid, Cátedra (Letras Hispánicas, 170), 1995.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, seminaris i pràctiques	52,5	2,1	1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Tutories programades. Elaboració i presentació de treballs	9,5	0,38	2, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Estudi i treball personal	75	3	1, 3, 6, 7, 8, 9, 12, 13

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.
- Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	10%	10	0,4	1, 2, 5, 6, 7, 8, 13
Exercici d'anotació filològica	10%	0	0	1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 13, 14
Primera prova escrita	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Segona prova escrita	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

AVALUACIÓ CONTÍNUA

Per a optar a l'aprobat, és obligatori realitzar totes les lectures del curs i obtenir una nota de 5 o superior a 5 en la mitjana ponderada de les activitats d'avaluació.

L'avaluació de l'assignatura se sustentará en les següents activitats:

- 1) L'anotació filològica d'un fragment d'una de les novel·les estudiades (10%).
- 2) Una prova escrita a meitat del semestre sobre les dues primeres lectures del curs (primer parcial) (40%).
- 3) Una prova escrita al final del semestre sobre les dues últimes lectures del curs (segon parcial) (40%).
- 4) Activitat opcional. Participació a l'aula (10%). Es concretarà en algunes de les següents activitats, sempre acordades prèviament amb la professora:

- Breu comentari oral sobre algun aspecte rellevant de les novel·les analitzades en classe.
- Resum i valoració crítica d'una aportació bibliogràfica relacionada amb el temari.
- Anàlisi comparativa d'algun tema desenvolupat en les novel·les objecte d'estudi.
- Activitat en grup basada en la tècnica del puzzle, que aprofundeixi en una dimensió específica d'alguna de les obres analitzades.

En cas de no realitzar aquesta activitat opcional, el 10% corresponent es redistribuirà de manera equitativa entre les dues proves escrites del curs (primer i segon parcial), passant a representar cadascuna un 45% de la nota final.

Els estudiants Erasmus que desitgin avançar un examen hauran de presentar a la professora un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

L'expressió escrita de les proves ha de ser apropiada: cal redactar comentaris ben estructurats, amb paràgrafs que tinguin sentit complet, coherents i ben desenvolupats. Les faltes, ja siguin d'ortografia, puntuació, cohesió sintàctica, impropietats lèxiques, etc., se sancionaran amb 0'25 punts cadascuna. Les proves amb més de deu faltes es qualificaran amb un Suspens.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà en cap circumstància el plagi parcial o total de materials aliens publicats en qualsevol suport. La persona matriculada en l'assignatura haurà d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. En el cas que la docent sol·liciti a l'estudiant les fonts que ha emprat (articles i llibres anotats, esquemes, apunts, etc.), aquest haurà de presentar-les. La presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen o l'ús inapropiat o incorrecte de la bibliografia implicarà de manera automàtica la qualificació de suspens (0), sense possibilitat de recuperació.

En cas que l'estudiant cometi qualsevol tipus d'irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest serà qualificat amb 0, independentment del procés disciplinari que pugui derivar-se d'això. En cas que es verifiquin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en el procés de preparació de la prova d'anotació filològica. No es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) per a generar textos. En el cas que recorri a aquesta tecnologia, l'o l'estudiant té que (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

En el moment de realització de cada activitat d'avaluació, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant podrà recuperar l'assignatura sempre que compleixi els següents requisits:

1. Haver realitzat com a mínim 2/3 parts de les activitats d'avaluació, això és, les dues proves escrites (primer i segon parcial).
2. Haver obtingut, com a mínim, un 3'5 de mitjana en l'avaluació contínua del curs.
3. L'exercici d'anotació filològica no és recuperable; tampoc ho són les activitats de participació a l'aula. En cas que l'estudiant opti per no presentar l'exercici d'anotació filològica, aquesta evidència es qualificarà amb un 0, a fi de realitzar el càlcul de la mitjana ponderada.

El resultat de la prova de recuperació reemplaçarà la nota de la prova suspesa en el càlcul final de l'assignatura.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

AVALUACIÓ ÚNICA

La data de l'avaluació única es comunicarà durant els primers dies del curs al Campus Virtual de l'assignatura. Pera optar a l'aprobat és obligatori haver completat totes les lectures del curs i dur a terme les següents activitats d'avaluació.

1. Un comentari de text o desenvolupament d'un tema relacionat amb la matèria del curs (20% de la nota).
2. Una prova escrita sobre les dues primeres lectures del curs (primer parcial) (40%).
3. Una prova escrita sobre les dues últimes lectures del curs (segon parcial) (40%).

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació contínua.

Per a la resta de les consideracions sobre la correcció en l'expressió escrita, el plagiat, l'ús de la IA, la revisió de les proves i la qualificació de «No avaluable», s'aplicaran les normes de l'avaluació continuada.

Bibliografia

Realisme i naturalisme. Literatura escrita per dones

La professora proporcionarà a l'alumnat una bibliografia específica. (articles, capítols de llibre, llibres, etc. per a cada bloc. La majoria d'aquests recursos es publicaran al Campus Virtual.

Aldaraca, B. (1992), *El ángel del hogar: Galdós y la ideología de la domesticidad en España*. traducción de Vivían Ramos, Madrid, Visor.

Alonso, Cecilio (2010), *Historia de la literatura española. 5: Hacia una literatura nacional. 1800-1900*, Barcelona, Crítica.

Arencibia, Yolanda, *Galdós. Una biografía*, Barcelona, Tusquets.

Armstrong, Nancy (1991), *Deseo y ficción doméstica. Una historia política de la novela*, Madrid, Ediciones Cátedra-Universitat de Valencia-Instituto de la Mujer.

Ayo, Álvaro A., *Conquistando la leyenda negra: imperio, fraternidad universal y el individuo moderno en Pardo Bazán y Blasco Ibáñez (1898-1914)*, New Jersey, Juan de la Cuesta.

Botrel, Jean François (2024), *Libros e impresos sin fronteras: Estudios sobre historia de la edición y la lectura en España (1833-1936)*, Gijón, Ediciones Trea.

Baquero Goyanes, M. (1986), *La novela naturalista española. Emilia Pardo Bazán*, Universidad de Murcia.

Blanco, Alda (2001), *Escritoras virtuosas: narradoras de la domesticidad en la España isabelina*, Granada, Universidad.

Burdiel, Isabel (2019), *Emilia Pardo Bazán*, Madrid, Taurus.

Burrow, John W. (2001), *La crisis de la razón. El pensamiento europeo, 1848-1914*, Barcelona, Crítica.

- Clark, Linda L. (2008), *Women and Achievement in Nineteenth-Century Europe*, New York, Cambridge University Press.
- Casaldueiro, Joaquín (1970), *Vida y obra de Galdós (1843-1920)*, Madrid, Gredos.
- Caudet, Francisco (1995), *Galdós, Clarín. El Naturalismo en Francia y España*, Madrid, Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- Caudet, Francisco, y J.M. Martínez Cachero (1993), *Pérez Galdós y Clarín*, Madrid, Júcar.
- Caudet, Francisco (2002), *El parto de la modernidad: la novela española de los siglos XIX y XX*, Madrid, Ediciones de la Torre.
- Clémessy, Nelly (1981), *Emilia Pardo Bazán como novelista*, Madrid, Fundación Universidad Española, 2 vols.
- Charle, Christophe (2000), *Los intelectuales en el siglo XIX. Precursores del pensamiento moderno*, Madrid, Siglo Veintiuno de España Editores.
- Chevrel, Yves (1982), *Le naturalisme*, Paris, PUF.
- Correa, Gustavo (1977), *Realidad, ficción y símbolo en Galdós*, Madrid, Gredos.
- Díaz Lage, Santiago (2020), *Escritores y lectores de un día para todos. Literaturas periódicas en la España del siglo XIX*, Zaragoza, Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Dorca, Toni (2002), *Volverás a la región. El cronotopo idílico en la novela española del siglo XIX*, Madrid, Iberoamericana.
- Dubois, Jacques (2000), *Les romanciers du réel. De Balzac à Simenon*, Paris, Éditions du Seuil.
- Faus, Pilar (2003), *Emilia Pardo Bazán. Su época, su vida, su obra*, Fundación Pedro Barrié de la Maza.
- Frau, Juan (2028), *Poética del folletín. La fórmula del relato inacabable*, Sevilla: Editorial Universidad de Sevilla.
- Fuentes, Víctor (2019), *Galdós, 100 años después, y en el presente. Ensayos actualizadores*, Madrid, Visor.
- Gilman, Stephen (1985), *Galdós y el arte de la novela europea, 1867-1887*, Madrid, Taurus.
- Gullón, Germán (1976), *El narrador en la novela del siglo XIX*, Madrid, Taurus, 1976
- Gullón, Germán (1983), *La novela como acto imaginativo*, Madrid, Taurus, 1983.
- Gullón, Germán (1990), *La novela del XIX: estudio sobre su evolución formal*, Ámsterdam-Atlanta, Rodopi, 1990.
- Gullón, Germán (1992), *La novela moderna en España (1885-1902)*, Madrid, Taurus, 1992.
- Jagoe, Catherine, Alda Blanco y Cristina Enríquez de Salamanca, (1998) *La mujer en los discursos de género. Texto y contextos en el siglo XIX*, Barcelona, Icaria-Antrazyt.
- Jiménez Asensio, Rafael (2023), *El legado de Galdós. Los mimbres de la política y su 'cuarto oscuro' en España*, Madrid: Catarata.
- Labanyi, Jo (2011), *Género y modernización en la novela realista española*, trad. de Jacqueline Cruz, Madrid, Cátedra, pp. 205-255.
- Lissorgues, Yvan, ed. (1988), *Realismo y naturalismo en España en la segunda mitad del siglo XIX*, Barcelona, Anthropos.

- Lissorgues, Yvan y Gonzalo Sobejano (1998), *Pensamiento y literatura en España en el siglo XIX. Idealismo, positivismo, espiritualismo*, Toulouse, Presses Universitaires du Mirail.
- López, Ignacio Javier (2014), *La novela ideológica (1875-1880). La literatura de ideas en la España de la Restauración*, Madrid, Ediciones de la Torre.
- López-Sanz, M. (1985), *Naturalismo y espiritualismo en la novelística de Galdós y Pardo Bazán*, Madrid, Pliegos.
- Mainer, José-Carlos (2012), *La escritura desatada. El mundo de las novelas*, Madrid, Temas de Hoy, 2000; ed. muy ampliada en Palencia, Menoscuarto.
- Martínez Arancón, Ana (2006), *La ciudadanía imaginada. Modelos de conducta cívica en la novela popular de la segunda mitad del siglo XIX*, Madrid, Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- Mitterand, Henry (1986), *Zola et le naturalisme*, Paris, PUF, 1986.
- Montesinos, J.F. (1968, 1969, 1972), *Galdós I, II, III*, Madrid, Castalia.
- Nash, Mary (ed.) (2014), *Feminidades y masculinidades. Arquetipos y prácticas de género*, Madrid, Alianza editorial.
- Núñez Ruiz, D. (1975), *La mentalidad positiva en España: desarrollo y crisis*, Madrid, Tucur Ediciones.
- Oleza, Joan (1984), *La novela del XIX. Del parto a la crisis de una ideología*, Valencia, Ed. Bello, 1972; Barcelona, Laia.
- Ortiz Armengol (1995), Pedro, *Vida de Galdós*, Barcelona, Crítica.
- Pavel, Thomas (2005), *Representar la existencia. El pensamiento de la novela*, Barcelona, Crítica.
- Petit, Marie-Claire (1972), *Les personnages féminins dans les romans de Benito Pérez Galdós*, París, Les Belles Lettres.
- Ramos, María Dolores (coord.) (2014), *Tejedoras de ciudadanía. Culturas políticas, feminismos y luchas democráticas en España*, Málaga, Atenea. Estudios de Mujer, Universidad de Málaga.
- Ramos, María Dolores y Mª Teresa Vera (coords.) (2002), *Discursos, realidades, utopías. La construcción del sujeto femenino en los siglos XIX y XX*, Barcelona, Anthropos.
- Rogers, D., ed. (1973), *Benito Pérez Galdós*, Madrid, Taurus.
- Romero Tobar, Leonardo, coord. (1998), *Historia de la Literatura española. Siglo XIX (II)*, Madrid, Espasa.
- Román Gutiérrez, Isabel (1988), *Historia interna de la novela española del siglo XIX*, Sevilla, Alfar ediciones, 2 vols.
- Rubio Cremades, Enrique, ed. (2001), *Panorama crítico de la novela realista-naturalista española*, Madrid, Castalia.
- Sánchez Llama, Íñigo (2000), *Galería de escritoras isabelinas. La prensa periódica entre 1833 y 1895*, Madrid, Ediciones Cátedra-Universitat de València-Instituto de la Mujer.
- Scanlon, Geraldine M. (1986), *La polémica feminista en la España contemporánea (1868-1974)*, Madrid, Akal.
- Smith, Alan E. (2005), *Galdós y la imaginación mitológica*, Madrid, Cátedra.
- Sotelo Vázquez, Ignacio (2002), *El Naturalismo en España: crítica y novela*, Salamanca, Ediciones Almar.
- Varela Olea, Mª Ángeles (ed.) (2021), *Galdós. Cien años de actualidad*, Berlin, Peter Lang.

White, Sarah L., "Liberty, Honor, Order: Gender and Political Discourse in Nineteenth-Century Spain", en Victoria Lorée Enders y Pamela Beth Radcliff, *Constructing Spanish Womenhood*, State University of New York Press, 1999, pp. 233-258.

Zavala, Iris.M. (coord.) (1982), *Romanticismo y Realismo, volumen V de Historia y Crítica de la Literatura Española*, Barcelona, Crítica.

Zavala, Iris M., coord. (1994), *Romanticismo y Realismo, suplemento al volumen V de Historia y Crítica de la Literatura española*, Barcelona, Crítica.

Zubiaurre, María Teresa (2000), *El espacio en la novela realista. Paisajes, miniaturas, perspectivas*, México, FCE.

Programari

Moodle, Teams

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt